

**Szakmai beszámoló a Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ
műtárgyvásárlási pályázatához**

Lécvázás szék (1880)

A Tornyai János Múzeum és K. K. 2014 februárjában megvásárolta Pap Gábor 1880-as, magántulajdonban lévő lécvázás karosszékét. A vásárlás az NKA-tól elnyert pályázati pénzből történt. A vételár az erre a célra elnyert összegnek megfelelően 40 000 forint volt. A széket a néprajzi gyűjteményi szakleltárba 2014.1.1. számon Nagy Vera néprajzkutató beláttorozta.

Keményfából készült lécvázás karosszék. Karfái kissé kifelé hajlanak, lábain alul henger alakúra kialakított összekötő fákkal. Támlájának felső része ívesre formált. A tulajdonos nevét (Pap Gábor) a szék támlájába, faragott betét formájában helyezte el a készítő. A karfák alatt hasonló kialakításban az 1880-as évszám kapott helyet. A faragott betűk és számok díszítését a szélek fogazott kiképzése adja. A szék ülőfelületét csuhéból fonták.

Állapot: Az ülőke kopott, fonása néhol szakadozott. A faváz állapota jó. Egy betű későbbi pótlás.

Méretetek:

M: 105 cm

H: 53 cm

Sz: 50 cm

Pap Gábor 1880-ban készült karosszéke a lécvázás székek csoportjának kiemelkedő és szép példánya. Különlegességét elsősorban a név és az évszám faragott, egyedi megoldása adja. Nem véletlen, hogy a magángyűjteményben található széket K. Csilléry Klára a magyar népi bútorkok kiváló kutatója is méltónak találta arra, hogy közölje a Csongrád megye népművészete című 1990-ben megjelent könyvben. A következőket írta róla:

„Az egyénítésnek különösen remek példája Pap Gábor karosszéke 1880-ból, ugyancsak Vásárhelyről. Alkotója az egykori felépítésmód mellett a régies jegyekből csak a karfák kifelé dőlését tartotta meg – a köztük megpihenő kényelmére -, s a támla felső lécének jellemző csipkézését. Áttört díszként viszont annál inkább egyedít hozott létre: egy elragadóan stilizált feliratot.”

A széket a szegedi Móra Ferenc Múzeum korábbi állandó néprajzi kiállításához kölcsönözte tulajdonosa, ahol évekig láthatta a közönség.

A szék Hódmezővásárhely tanyavilágában (Téglás-Bővehalom) készült, olyan parasztcsaládban, akik nagymértékben önellátásra rendezkedtek be. A széket a családi szó hagyomány szerint Pap Gábor gazdának, fia készítette. Neki tulajdonítható két másik, kevésbé díszes lécvázás támlásszék is, melyek már korábban a múzeum gyűjteményébe kerültek. Az NKA támogatásával lehetősége nyílt a múzeumnak egy jeles bútordarab megszerzésére, egyúttal a korábbi két székekkel, teljessé vált a bútoregyüttes.

Hódmezővásárhely, 2014. május 14.

Nagy Vera
néprajzkutató-főmuzeológus

Hódmezővásárhelyi pénztár-jegy próbanyomata

A Hódmezővásárhelyi Takarékpénztár által tervezett pénztár-jegy próbanyomata 1919. III. 19-i keltezéssel. Fehér papíron feketenyomással. Széles, stilizált keretben szöveggel, számozás helyével. Számozatlan, aláíratlan. Km: 132*83 mm. Hátlapon keret nélküli mezőben a Direktórium kibocsátási rendeletével és keltezéssel.

Mivel Hódmezővásárhely 1919. április 28-án előbb francia, majd román megszállás alá került, ezért a pénztár-jegy végül nem került forgalomba.

A Tornyai János Múzeum Nádor Károly hódmezővásárhelyi gyűjtőtől vásárolta meg a város pénztörténetének e ritka és különleges darabját. Az ismert próbanyomatok száma rendkívül alacsony, közgyűjteményben nem őriznek egyetlen példányt sem, ezért is tartottuk fontosnak, ennek a pénztár-jegynek a megvásárlását.

A pénztár-jegy beszerzési ára 160.000 Ft azaz egyszázhatvanezer forint.

A Helytörténeti Gyűjtemény szakleltárba 2014.1.1. számon beletárolva.

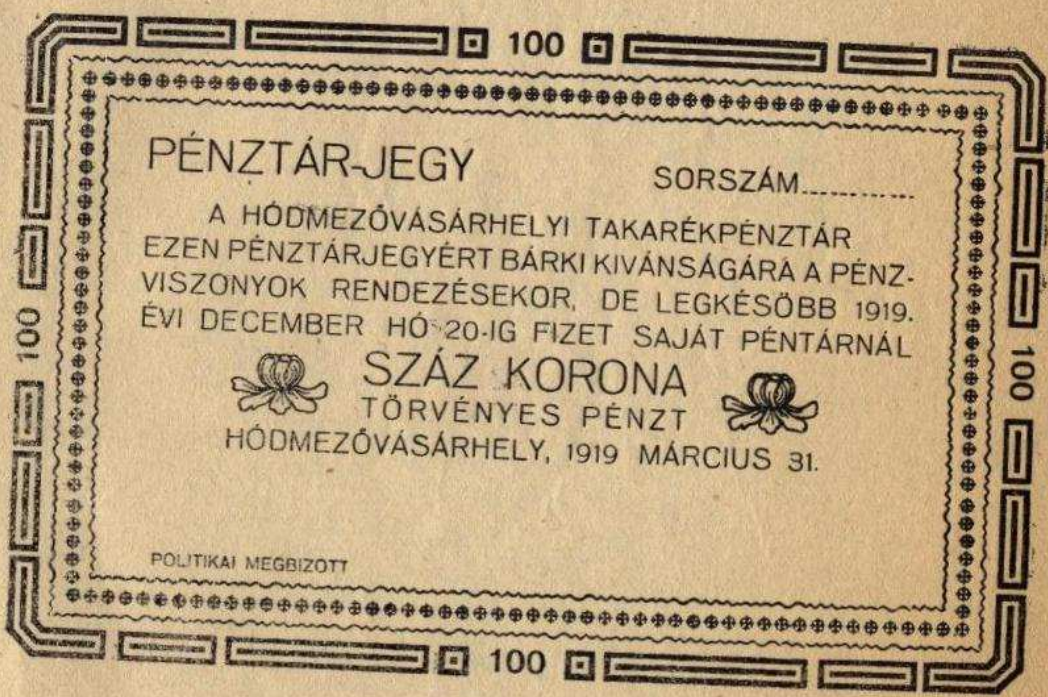
Hódmezővásárhely, 2014. május 12.

Bernátsky Ferenc
helytörténész-muzeológus

87.

PÉNZTÁR-JEGY

SORSZÁM.....

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI TAKARÉKPÉNZTÁR
EZEN PÉNZTÁRJEGYÉRT BÁRKI KIVÁNSÁGÁRA A PÉNZ-
VISZONYOK RENDEZÉSEKOR, DE LEGKÉSŐBB 1919.
ÉVI DECEMBER HÓ 20-IG FIZET SAJÁT PÉNTÁRNÁL

SZÁZ KORONA

TÖRVÉNYES PÉNZT

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, 1919 MÁRCIUS 31.

POLITIKAI MEGBIZOTT

129 D.
1919

RENDELET.

Ezen pénztár-jegy törvényes fizetési eszköz erejével bír s a Direktórium szigorú rendelete értelmében mindenki Hódmező-Vásárhely város bel- és külterületén elfogadni köteles. A rendelet ellen vétők súlyos pénzbírsággal sújtatnak, a hamisítók vész-törvénytörvénysek elé állítatnak.

A kibocsájtó pénzintézet a pénzügyi helyzet rendezése után, de legkésőbb 1919. évi december 20-ig, tartozik törvényes pénzre beváltani.

Hódmezővásárhely, 1919 március hó 31.

DIREKTÓRIUM